ग्रामीण भागातील ग्रामिण रस्ते, हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग, शेतावर जाण्याचे पायमार्ग / गाडीमार्ग या रस्त्यांचे सिमांकन करणे व त्यांना विशिष्ट क्रमांक देणेबाबत कार्यपद्धती......

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : लवेसू-२०२५/प्र.क्र.४५८/भूमापन (ल-१).

पहिला मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : २९ ऑगस्ट २०२५.

संदर्भ : **१.** महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. भूमापन/१०८६/६८/४९६६/ल-१, दि.०४.११.१९८७.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ चे कलम १४२, १४३ व १४४.

३. मामलेदार न्यायालय अधिनियम, १९०६.

४. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८.

प्रस्तावना :-

राज्यातील शेतकऱ्यांसाठी शेतामध्ये पेरणी, आंतरमशागत, कापणी, मळणी इत्यादी कामांसाठी तसेच शेतीमाल बाजारात पोहचविण्यासाठी बारमाही शेतरस्ते असणे अत्यंत आवश्यक आहे. यांत्रिकीकरणामुळे शेतीतील कामांसाठी यंत्रसामग्रीचा वापर वाढत असल्यामुळे शेतापर्यंत पोहचण्यासाठी चांगले रस्ते असणे गरजेचे आहे. राज्यात मुळ जमाबंदी वेळी तयार करण्यात आलेल्या नकाशांमध्ये तसेच एकत्रिकरण योजनेवेळी तयार करण्यात आलेल्या गटांच्या गाव नकाशांमध्ये त्यावेळी अस्तित्वात असलेले ग्राम रस्ते, शिव रस्ते, गाडी मार्ग, पायमार्ग इत्यादी दर्शविण्यात आलेले आहेत. मात्र त्यानंतर वेळोवेळी तयार करण्यात आलेल्या नविन रस्त्यांच्या नोंदी गाव दप्तरी नसल्यामुळे स्थानिक पातळीवर या रस्त्यांच्या वापराबाबत तक्रारी, अतिक्रमण इ. समस्या उद्भवत आहेत. या पार्श्वभुमिवर रस्त्यांचे वर्गीकरण, सदर रस्त्यांच्या अधिकार अभिलेखातील नोंदी, रस्त्यांना क्रमांक देणे इ. करिता सुचना निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती. त्यानुसार शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामीण रस्ते, हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडी मार्ग, पाय मार्ग, शेतावर जाण्याचे पायमार्ग व गाडी मार्ग, शेत पांदण रस्त्यांचे अभिलेख अद्यावत करणे, त्यावर असलेले अतिक्रमण हटवणे व सदर रस्त्यांना विशिष्ट क्रमांक देणे याबाबतची कार्यपद्धती खालील प्रमाणे निश्चित करण्यात येत आहे.

२. गाव नकाशावर उपलब्ध असलेले रस्त्यांचे प्रकाराबाबत – ग्रामीण भागामध्ये मुख्यत: खालील प्रकारचे रस्ते आहेत.

१) ग्रामीण रस्ते (एका गावाहून दुसऱ्या गावास जाणारे)

२) हद्दीचे ग्रामीण रस्ते (एका गावाहून दुसऱ्या गावास जाणारे)

महाराष्ट्र राज्यात मुळ जमाबंदी व सर्व्हेक्षणाचे काम सन १८९० ते १९३० या कालावधीत करणेत आले. मुळ भूमापनाचे वेळी मोजणी करून ग्राम नकाशे तयार करणेत आले व वरील अ.क्र.१ व २ चे रस्ते हे नकाशामध्ये भरीव हद्दीचे दर्शविलेले आहेत. या रस्त्यांची जमिन कोणत्याही भूमापन क्रमांकामध्ये समाविष्ट केलेली नाही. वरील रस्त्यांची रूंदीची मापे नकाशावर दर्शविलेली आहेत. हे रस्ते महाराष्ट्र जमिन महसुल संहिता, १९६६ चे कलम-२० मधील तरतुदीनुसार शासनाचे मालकीचे आहेत.

३) ग्रामीण गाडीमार्ग (पोटखराब) (एका गावाहून दुसऱ्या गावास जाणारे)

४) पायमार्ग (पोटखराब) (एका गावाहून दुसऱ्या गावास जाणारे)

वरील अ.क्र.३ व ४ चे रस्त्यांचे नोंदी मुळ भूमापन मोजणी नकाशामध्ये उपलब्ध आहेत. अ.क्र.३ चे रस्त्याची रूंदी १६ फुट ते २१ फुट पर्यंत नमुद आहे व अ.क्र.४ चे रस्त्याची रूंदी ८१/४ फुट नमुद आहे. नकाशामध्ये अ.क्र.३ च्या रस्त्याच्या नोंदी दुबार तुटक रेषेने व अ.क्र.४ चे नोंदी एकेरी तुटक रेषेने दाखवलेले आहेत. वरील अ.क्र.३ व ४ रस्त्याचे क्षेत्र हे ज्या, भूमापन क्रमांकातून जात आहे, त्या भूमापन क्रमांकात समाविष्ट आहे व या रस्त्यांच्या नोंदी पोटखराबा म्हणून संबंधीत भूमापन क्रमांकात नमुद आहे. हे रस्ते महाराष्ट्र जमिन महसुल संहिता, १९६६ चे कलम-२० मधील तरतुदीनुसार शासनाचे मालकीचे आहेत.

५) शेतावर जाण्याचे पायमार्ग व गाडीमार्ग–

शेतावर जाणेचे पायमार्ग व गाडीमार्ग यांचे नोंदी मुळ जमाबंदीचे वेळी सदरचे रस्ते अस्तित्वात नसलेमुळे त्यांचे सर्व्हेक्षण झालेले नाही. त्यामुळे सदर रस्त्यांचे नोंदी मुळ भूमापन नकाशात नाहीत. तथापि, सदरचे रस्ते हे वहिवाटीचे रस्त्यांचे स्वरूपात येतात.

३. ग्राम स्तरावर रस्त्यांची यादी तयार करणे:-

प्रत्येक गावातील ग्रामसेवक / ग्राम महसूल अधिकारी (तलाठी) यांनी महसूल सेवक (कोतवाल) व त्या गावाचा पोलीस पाटील यांच्या मदतीने परिच्छेद क्रमांक. २ मध्ये नमूद रस्त्यांची यादी तयार करतील. याकरीता प्रत्येक गावात सज्जामध्ये स्थानिक नागरिकांसह शिवार फेरी आयोजित करण्यात येईल. या यादीमध्ये

- गाव नकाशावर नोंद असलेले वापरातील तसेच अतिक्रमण झालेले सर्व रस्त्यांची नोंद सोबतच्या **प्रपत्र-१** मध्ये स्पष्टपणे घेण्यात येईल.
- वापरात असलेले परंतु गाव नकाशावर नाहीत अशा रस्त्यांचा तपशील यादीमध्ये **प्रपत्र-२** मध्ये समावेश करण्यात यावा.

- अतिक्रमित रस्त्यांबाबत मंडळ अधिकारी व ग्राम महसूल अधिकारी रस्तानिहाय प्रस्ताव तयार करतील यामध्ये लगतचे शेतकरी यांचे परिपूर्ण नाव, ७/१२ उतारा, फेरफार नोंदी इत्यादी यांचा तपशील नमूद करतील.

४. गावनिहाय तयार करण्यात आलेली रस्त्यांची प्राथमिक यादी ग्रामसभेमध्ये सर्व ग्रामस्थांच्या माहितीसाठी ठेवण्यात येईल. ग्रामसभेच्या मान्यतेनंतर अंतिम झालेली यादी ग्रामसभेच्या ठरावासह तहसीलदार यांच्याकडे सादर करण्यात येईल.

५. भूमि अभिलेख विभाग यांच्यामार्फत सीमांकन:-

ग्रामसभेत मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर सदर यादी मधील गाव नकाशात नसलेले व अतिक्रमित रस्त्यांची यादी तहसीलदार यांच्यामार्फत उपअधिक्षक, भूमि अभिलेख यांना उपलब्ध करून देण्यात येईल. सदर यादीतील रस्त्यांचे उपअधिक्षक, भूमि अभिलेख यांच्या कार्यालयामार्फत सीमांकन करण्यात येईल. सीमांकन करताना रस्त्यांची सध्याची उपलब्धता आणि नकाशावरील त्यांची मूळ जागा विचारात घेतली जाईल.

भूमि अभिलेख विभागातर्फे मुळ गाव नकाशांचे स्कॅनिंग, डिजीटायझेशन व भूसंदर्भीकरण (Geo referencing) प्रकल्प सुरू आहे. त्याद्वारे सध्या नकाशामध्ये अस्तित्वात असलेल्या सर्व रस्त्यांचे लांबी-रूंदी व अक्षांश-रेखांश डीजीटल स्वरूपात संधारण करणेत आलेले आहेत. उपअधिक्षक, भूमि अभिलेख यांनी सदर भूसंदर्भीकरण केलेल्या नकाशांचे आधारे जागेवरील रस्त्यांचे सिमा अक्षांश रेखांशासह निश्चित करणेत यावेत व सदर भूसंदर्भीकरण केलेले गाव नकाशांचा उपयोग करून शेतरस्त्यांचे हद्दीवर सीमा चिन्हे (Boundary pillars) स्थापित करण्यात यावेत. याकरिता जमाबंदी आयुक्त व संचालक भूमि अभिलेख, पुणे यांचेमार्फत स्वतंत्रपणे सूचना निर्गमित करण्यात येतील. दरम्यानच्या कालावधीत सीमांकन केलेल्या रस्त्यांच्या दुतर्फा झाडे लावण्याबाबत यापूर्वी दिलेल्या सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

सदर रस्त्यांच्या मोजणी व सीमांकनासाठी आवश्यक असलेले शुल्क भूमि अभिलेख विभागामार्फत आकारले जाणार नाही.

६. गाव नकाशावर नसलेले व अतिक्रमित रस्त्यांबाबत करावयाची कार्यवाही:-

१) तहसीलदार यांचे मार्फत ग्रामसभेकडून प्राप्त यादीच्या अनुषंगाने गाव नकाशा, सीमांकन अहवाल, ७/१२, फेरफार नोंदी, ग्रामसभा ठराव यांचा संदर्भ घेऊन प्रत्यक्ष पाहणी करतील व अतिक्रमित रस्त्यांबाबत अतिक्रमण निष्कासन करणेकामी संबंधितांना उपलब्ध तरतुदीनुसार नोटिसांची बजावणी करावी.

२) अतिक्रमित रस्ते निष्कासित करताना मामलेदार न्यायालय अधिनियम, १९०६ चे कलम ५ अन्वये अतिक्रमण प्रस्तावांमध्ये संबंधितांना सुनावणीची नोटीस बजावणी करण्यात येईल.

३) सुनावणीची नोटीस बजावणी केल्यानंतर संबंधित पक्षकारांची मंडळ अधिकारी कार्यालयात सुनावणी घेण्यात येईल .

४) प्रकरणी आवश्यकता असल्यास पंच साक्षीदार, लगतचे खातेदार यांचे जबाब व लेखी म्हणणे घेण्यात यावे व तदनंतर तहसीलदार यांनी मामलेदार न्यायालय अधिनियम, १९०६ चे कलम ५(२)

नुसार अतिक्रमण निष्कासित करण्याबाबतचे आदेश पारित करावेत. सदर न्याय निर्णयांमध्ये संबंधित रस्त्याचा वापर, सार्वजनिक गरज व इतर अनुषंगिक बाबी नमूद कराव्यात.

५) अतिक्रमण निष्कासित केल्यानंतर उपअधिक्षक, भूमि अभिलेख विभाग यांच्या कार्यालयामार्फत सदर रस्ता नकाशांत दर्शवून सार्वजनिक रस्ता अशी नोंद करून घ्यावी.

६) प्रस्तुत प्रकरणी अतिक्रमण निष्कासित करताना आवश्यकता भासल्यास पोलीस यंत्रणेमार्फत मदत घेण्यात यावी व याकरिता पोलीस यंत्रणेमार्फत कोणतेही शुल्क आकारले जाणार नाही. याबाबत गृह विभागाच्या दिनांक ०५.०५.२०२५ रोजीच्या शासन पत्रान्वये सविस्तर सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

७. ग्रामीण भागातील सर्व प्रकारच्या रस्त्यांचे एकत्रित नोंदी घेणे :-

मुळ सर्वेक्षणाच्या वेळी मोजणी केलेले व रस्त्यांच्या लांबी व रूंदीच्या नोंदी उपलब्ध असलेल्या रस्त्यांच्या नोंदी तलाठी गाव दप्तरात घेण्यात आलेल्या नाहीत. तसेच काही गावांमध्ये निस्तार पत्रकात अश्या रस्त्यांच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत. परिच्छेद क्रमांक २ मध्ये नमूद रस्त्यांच्या नोंदी केवळ संबंधित गावाच्या आकारबंदात "रस्त्याकडील क्षेत्र" या सदराखाली गावातील सर्व रस्त्यांच्या एकुण क्षेत्राची नोंद आहे. परंतु त्याबाबतचा तपशिल उपलब्ध नाही. म्हणजेच संबधित रस्ता कोण-कोणत्या स.नं./ग.नं. च्या हद्दीवरून जातो, याबाबतच्या नोंदी रस्त्याच्या लगतचे ७/१२ अधिकार अभिलेखात इतर हक्कात घेणे आवश्यक आहे. तसेच संपूर्ण रस्त्याची लांबी व रूंदी, तो रस्ता कोण-कोणत्या स.नं./ग.नं. च्या हद्दीवरून जातो, याचा एकत्रीत तपशिल व नोंदी गाव दप्तरात ठेवणे व अद्ययावत करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे नागरीकांना व हितसंबंधितांना रस्त्यांचा तपशिल एकत्रीतपणे सहजरीत्या उपलब्ध होवू शकेल. त्यामुळे रस्त्यांच्या नोंदींअभावी उद्भवणारे वाद कमी होतील. ग्रामीण भागातील सर्व प्रकारच्या रस्त्यांच्या एकत्रित नोंदी घेणेकामी महसुली गाव दप्तरात गाव नमुना नंबर १(फ) समाविष्ट करण्यात येत असून त्यामध्ये सर्व प्रकारच्या रस्त्यांच्या नोंदी तपशिलासह एकत्रित घेण्यात यावा. सदर गाव नमुना नंबर १(फ) याचा नमुना **प्रपत्र-३** मध्ये सोबत जोडला आहे.

८. प्रत्येक रस्त्यासाठी विशिष्ट सांकेतांक निश्चित करणे:-

१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग तसेच ग्रामीण विकास विभागाचे जे रस्ते गावातून जात आहेत त्याबाबत तेच संकेतांक कायम ठेवावेत.

२) अभिलेख अद्ययावत ठेवण्यासाठी आणि रस्त्यांची ओळख सुलभ होण्यासाठी प्रत्येक ग्रामीण भागातील ग्रामीण रस्ते, हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग, शेतावर जाण्याचे पायमार्ग, गाडीमार्ग शेत.देण्यात यावा (कोड) पांदण रस्त्याला खालीलप्रमाणे विशिष्ट सांकेतांक/

८.१ सांकेतांक कार्यपध्दती

१. जिल्हा: सांकेतांक क्रमांक, दोन अंकी (**प्रपत्र ४** प्रमाणे)

२. तालुका: सांकेतांक क्रमांक, दोन अंकी (विभागीय आयुक्त यांच्या मान्यतेने)

३. गाव: सांकेतांक क्रमांक, तीन अंकी (जिल्हाधिकारी यांच्या मान्यतेने)

४. रस्त्याचा प्रकार: एक अंकी इंग्रजी वर्णाक्षर (नकाशावरील रेषेनुसार): (तहसिलदार यांच्या मान्यतेने)

A: ____________ Double Line

B:- ========= Double Dotted Line

C:- --------------- Single Dotted Line

D:- वापरात आहेत परंतु नकाशावर नमूद नाहीत

E:- शिवरस्ते / पाणंद रस्ते

५. रस्ता क्रमांक: तीन अंकी स्वतंत्र क्रमांक (गावातील रस्त्यांच्या क्रमवारीकेनुसार) (तहसिलदार यांच्या मान्यतेने)

उदाहरणार्थ, जर रस्ता जळगाव जिल्ह्यातील असेल तर,

अ) जिल्हा- जळगाव, तालुका-क्रमांक-०१, गाव क्रमांक ००१ मधील पहिला रस्ता व Double Line (दुहेरी रेषा) रस्ता असेल, तर त्याचा सांकेतांक ०३-०१-००१-००१-A असा असेल.

जिल्हा	तालुका	गाव	रस्ता	रस्त्याचा प्रकार
०३	०१	००१	००१	A

ब) जिल्हा- जळगाव, तालुका-क्रमांक-०२, गाव क्रमांक ००२ मधील दुसरा रस्ता व Double Dotted Line (दुहेरी तुटक रेषा) रस्ता असेल, तर त्याचा सांकेतांक ०३-०२-००२-००२-B असा असेल.

जिल्हा	तालुका	गाव	रस्ता	रस्त्याचा प्रकार
०३	०२	००२	००२	B

क) जिल्हा- जळगाव, तालुका-क्रमांक-०३, गाव क्रमांक ००३ मधील तिसरा रस्ता व Single Dotted Line (एकेरी तुटक रेषा) रस्ता असेल, तर त्याचा सांकेतांक ०३-०३-००३-००३-C असा असेल.

जिल्हा	तालुका	गाव	रस्ता	रस्त्याचा प्रकार
०३	०३	००३	००३	C

ड) जिल्हा- जळगाव, तालुका-क्रमांक-०४, गाव क्रमांक ००४ मधील चौथा रस्ता व वापरात आहेत परंतु नकाशावर नमूद नाहीत असा रस्ता असेल, तर त्याचा सांकेतांक ०३-०४-००४-००४-D असा असेल.

जिल्हा	तालुका	गाव	रस्ता	रस्त्याचा प्रकार
०३	०४	००४	००४	D

इ) जिल्हा- जळगाव, तालुका-क्रमांक-०५, गाव क्रमांक ००५ मधील पाचवा रस्ता व सदर रस्ता शिवरस्ता/पाणंद रस्ता असेल, तर त्याचा सांकेतांक ०३-०५-००५-००५-E असा असेल.

जिल्हा	तालुका	गाव	रस्ता	रस्त्याचा प्रकार
०३	०५	००५	००५	E

८.२. जिल्हा सांकेतांक हा सोबतच्या **प्रपत्र-४** प्रमाणे राहील. तसेच तालुका सांकेतांक हा विभागीय आयुक्त यांच्या मान्यतेने व गावाचा सांकेतांक हा जिल्हाधिकारी यांच्या मान्यतेने तसेच रस्त्याचा प्रकार व क्रमांक हा संबंधित कार्यक्षेत्रातील तहसिलदार यांच्या मान्यतेने देण्यात येईल.

८.३. सांकेतांक निश्चित झाल्यानंतर त्यांची नोंद ग्राम महसूल अधिकारी हे त्या गावाच्या वाजिब-उल-अर्जाच्या अभिलेखात तसेच गाव नमुना नंबर १(फ) मध्ये घेतील.

९. **समिती व त्यांची कार्यपध्दती:-** राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामीण रस्ते, हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग, शेतावार जाण्याचे पायमार्ग, गाडीमार्ग शेत/पांदण रस्त्यांचे अभिलेख अद्ययावत करणे, त्यावर असलेले अतिक्रमण हटविणे आणि सदर रस्त्यांना विशिष्ट क्रमांक देणे हे कार्यक्रम राबविण्याकरिता विविध यंत्रणेमध्ये सुसूत्रता व जबाबदारीच्या स्पष्टतेसाठी पुढीलप्रमाणे समित्या स्थापना करण्यात येत आहेत:-

९.१. जिल्हास्तरीय कार्यकारी समिती :-

अ.क्र.	**पदनाम**	**समितीमधील पद**
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सह अध्यक्ष
३	जिल्हा पोलीस अधिक्षक	सदस्य
४	जिल्हा अधीक्षक भूमी अभिलेख	सदस्य
५	निवासी उपजिल्हाधिकारी / उप जिल्हाधिकारी (महसूल प्रशासन)	सदस्य सचिव

जिल्हास्तरीय कार्यकारी समितीची कार्यकक्षा :-

१) राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामीण रस्ते,हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग, शेतावार जाण्याचे पायमार्ग, गाडीमार्ग शेत/पांदण रस्त्यांचे अभिलेख अद्ययावत करणे, त्यावर असलेले अतिक्रमण हटविणे आणि सदर रस्त्यांना विशिष्ट क्रमांक देणे या कार्यक्रमास व्यापक प्रसिध्दी देवून जास्तीत जास्त ग्राम पंचायतीना यामध्ये सहभागी होण्यासाठी प्रोत्साहीत करणे, शेत रस्त्यावरील अतिक्रमण काढण्याकरीता ग्राम पंचायत, महसूल यंत्रणा, भूमी अभिलेख विभाग, पोलीस विभाग इत्यादी विभागाच्या नियमित बैठका घेवून त्यामध्ये आकस्मित उदभवणारे प्रश्न सोडविणे.

२) कार्यक्रमाचा वेळोवेळी आढावा घेणे व क्षेत्रिय स्तरावरील अडचणींचे निराकरण करणे.

९.२. तालुका स्तरीय समिती :-

अ.क्र.	पदनाम	समितीमधील पद
१	उपविभागीय अधिकारी	अध्यक्ष
२	गट विकास अधिकारी	सदस्य
३	तालुका अधिक्षक भूमी अभिलेख	सदस्य
४	पोलिस निरिक्षक / पोलिस उपनिरिक्षक	सदस्य
५	तहसीलदार	सदस्य सचिव

तालुका स्तरीय समितीची कार्यकक्षा :-

१. राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामीण रस्ते, हद्दीचे ग्रामीण रस्ते, ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग, शेतावार जाण्याचे पायमार्ग, गाडीमार्ग शेत/पांदण रस्त्यांचे अभिलेख अद्ययावत करणे, त्यावर असलेले अतिक्रमण हटवणे आणि सदर रस्त्यांना विशिष्ट क्रमांक देणे या कार्यक्रमाला व्यापक प्रसिध्दी देवून ग्राम पंचायतीकडून शेतरस्ते अतिक्रमण मुक्त करणेकरीता प्रस्ताव प्राप्त करुन घेणे.

२. ज्या ठिकाणी रस्ते अतिक्रमण केले आहे, अशा ठिकाणी शेतक-यांची बैठक घेणे व शेतक-यांना समजावून सांगणे.

३. तयार करण्यात आलेल्या रस्ता विशेष यादीतील रस्त्यांचे उप अधीक्षक भूमी अभिलेख यांच्या कार्यालयामार्फत सीमांकन करणे.

४. वरील प्रमाणे प्रकरण निकाली लागत नसल्यास अशा ठिकाणी नियमानुसार पोलीस यंत्रणेची मदत घेणे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०८२९१७२४४२५४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT

Digitally signed by PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=REVENUE AND FOREST DEPARTMENT, 2.5.4.20=0e963b9a3b438beeb9634a49f8df67395a23cc57553bf278360d37dc7d2fbada, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=E85A4EBC6765D49CC36FAB03572D08CB3773059876920F924659873AA200A822, cn=PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
Date: 2025.08.29 18:13:28 +05'30'

(प्रतापसिंह म. खरात)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत.

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव.

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.

३. मा. उप मुख्यमंत्री [नगरविकास, गृह निर्माण, सार्वजनिक बांधकाम (सा.उ.)] यांचे सचिव.

४. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त, नियोजन, राज्य उत्पादन शुल्क) यांचे सचिव.

५. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

६. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक.

७. सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

८. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), मंत्रालय, मुंबई.

९. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई.

१०. अपर मुख्य सचिव (महसूल), मंत्रालय, मुंबई.

११. प्रधान सचिव, (ग्रामविकास) यांचे स्वीय सहाय्यक.

१२. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

१३. विभागीय आयुक्त (सर्व).

१४. जिल्हाधिकारी (सर्व).

१५. पोलिस अधीक्षक (सर्व).

१६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परीषद (सर्व).

शासन निर्णय क्र. लवेसू-२०२५/प्र.क्र.४५८/भूमापन (ल-१), दि.२९ ऑगस्ट, २०२५ सोबतचे

प्रपत्र-१

(गाव नकाशावर नोंद असलेले)

महसूली गांव:- **तालुका:-----------** **जिल्हा--------------**

अ.क्र.	शेत रस्त्यांचे नाव/ तपशील	समाविष्ट/लगतचे स.नं./ग.नं.	नकाशावरील नोंद कोणत्या प्रकारची आहे (A,B,C)	अतिक्रमण असल्यास थोडक्यात तपशील	रस्त्यांची अंदाजित लांबी (कि.मी/मीटर)	लाभ मिळणाऱ्या शेतकऱ्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७

PRATAPSINH
MACCHINDRA KHARAT

Digitally signed by PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=REVENUE AND FOREST DEPARTMENT,
2.5.4.20=0e963b9a3b438beeb9634a49f8df67395a23cc57553bf278360d37dc7d2fbada, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=E85A4EBC6765D49CC36FAB03572D08CB3773059876920F924659873AA200A822, cn=PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
Date: 2025.08.29 18:13:52 +05'30'

(प्रतापसिंह म. खरात)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

शासन निर्णय क्र. लवेसू-२०२५/प्र.क्र.४५८/भूमापन (ल-१), दि.२९ ऑगस्ट, २०२५ सोबतचे

प्रपत्र-२

(गाव नकाशावर नोंद नसलेले)

महसूली गांवः- **तालुकाः----------- जिल्हा--------------**

अ.क्र.	शेत रस्त्यांचे नाव/तपशील	समाविष्ट/लगतचे स.नं./ग.नं.	रस्ता कोणत्या प्रकारचा आहे (D,E)	अतिक्रमण असल्यास थोडक्यात तपशील	रस्त्यांची अंदाजित लांबी (कि.मी/मीटर)	लाभ मिळणाऱ्या शेतकऱ्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७

टिपः- १. रस्ता वापरात/ वहिवाटीत असलेले परंतु नकाशावर नोंद नाही.

२. तहसीलदार यांनी मामलेदार न्यायालय अधिनियम १९०६ चे कलम ५ किंवा महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ चे कलम १४३ नुसार आदेशित केलेले रस्ते.

PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT

Digitally signed by PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=REVENUE AND FOREST DEPARTMENT, 2.5.4.20=0e963b9a3b438beeb9634a49f8df67395a23cc57553bf278360d37dc7d2fbada, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=E85A4EBC6765D49CC36FAB03572D08CB3773059876920F924659873AA200A822, cn=PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
Date: 2025.08.29 18:14:05 +05'30'

(प्रतापसिंह म. खरात)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

शासन निर्णय क्र. लवेसू-२०२५/प्र.क्र.४५८/भूमापन (ल-१), दि.२९ ऑगस्ट, २०२५ सोबतचे

प्रपत्र-३

गाव नमुना नंबर १(फ) (गावातील रस्त्यांची नोंदवही)

अ.क्र.	सडका, रस्ते व पायवाटांचा तपशिल (रस्त्याचा संकेतांक)	स.नं./ग.नं. व तपशिल	रूंदी	रस्त्यांची दिशा	सक्षम अधिकारी/ दिवाणी न्यायाधीश यांच्या आदेशाचा तपशिल	सडका, रस्ते व पायवाटा उपयोगात आणण्याकरीता अटी असल्यास	मुदत/ कालावधी	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९
भाग अ- गाव नकाशावर नोंदी असलेल्या रस्त्यांची नोंदवही								
भाग ब- ग्रामीण गाडीमार्ग, पायमार्ग (पोटखराब) (एका गावाहून दुसऱ्या गावास जाणारे) रस्त्यांची नोंदवही								
भाग क- निस्तार पत्रकातील रस्त्यांच्या नोंदींची नोंदवही								
भाग ड- मामलेदार कोर्ट ॲक्ट अन्वये रस्त्यांची नोंदवही								
भाग इ- महाराष्ट्र जमिन महसुल अधिनियम, १९६६ चे कलम १४३ अन्वये पारीत आदेशाची नोंदवही								
भाग फ- वहिवाटीच्या रस्त्यांची नोंदवही (पाणंद, बांधावरील रस्ते, पुर्वापार वहिवाटीचे रस्ते)								

PRATAPSINH
MACCHINDRA KHARAT

Digitally signed by PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=REVENUE AND FOREST DEPARTMENT,
2.5.4.20=0e963b9a3b438beeb9634a49f8df67395a23cc57553bf278360d37dc7d2fbada, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=E85A4EBC6765D49CC36FAB03572D08CB3773059876920F924659873AA200A822, cn=PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
Date: 2025.08.29 18:14:17 +05'30'

(प्रतापसिंह म. खरात)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

शासन निर्णय क्र. लवेसू-२०२५/प्र.क्र.४५८/भूमापन (ल-१), दि.२९ ऑगस्ट, २०२५ सोबतचे

प्रपत्र-४

जिल्ह्याचे नाव व सांकेतांक क्रमांक

अ.क्र.	जिल्ह्यांचे नाव	जिल्ह्याचा सांकेतांक व क्रमांक	अ.क्र.	जिल्ह्यांचे नाव	जिल्ह्याचा सांकेतांक व क्रमांक
१	नंदुरबार	०१	१९	परभणी	१९
२	धुळे	०२	२०	जालना	२०
३	जळगाव	०३	२१	छत्रपती संभाजी नगर	२१
४	नाशिक	०४	२२	बीड	२२
५	अहिल्यानगर	०५	२३	धाराशिव	२३
६	बुलढाणा	०६	२४	लातूर	२४
७	अकोला	०७	२५	सोलापूर	२५
८	वाशिम	०८	२६	सांगली	२६
९	यवतमाळ	०९	२७	कोल्हापूर	२७
१०	अमरावती	१०	२८	सातारा	२८
११	वर्धा	११	२९	पुणे	२९
१२	नागपूर	१२	३०	पालघर	३०
१३	भंडारा	१३	३१	ठाणे	३१
१४	गोंदिया	१४	३२	रायगड	३२
१५	गडचिरोली	१५	३३	रत्नागिरी	३३
१६	चंद्रपूर	१६	३४	सिंधुदुर्ग	३४
१७	नांदेड	१७	३५	मुंबई शहर	३५
१८	हिंगोली	१८	३६	मुंबई उपनगर	३६

PRATAPSINH
MACCHINDRA KHARAT

Digitally signed by PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=REVENUE AND FOREST DEPARTMENT,
2.5.4.20=0e963b9a3b438beeb9634a49f8df67395a23cc57553bf278360d37dc7d2fbada, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=E85A4EBC6765D49CC36FAB03572D08CB37730598769 20F924659873AA200A822, cn=PRATAPSINH MACCHINDRA KHARAT
Date: 2025.08.29 18:14:36 +05'30'

(प्रतापसिंह म. खरात)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.